

Miljøkonsekvensrapport og ansøgning efter § 16a

Ginegårdsvej 13, 6240 Løgumkloster

Indsendt til Tønder Kommune 5. marts 2025

Udarbejdet af miljørådgiver Birgitte Madsen

Datablad

Ansøger og ejer	Sandbjerggård I/S c/o Johan og Bent Schrøder, Mårbækvej 6 6240 Løgumkloster Kontaktperson på miljø sagen: Bent Schrøder Mobil: 51744967 Mail: bent@bmfarm.dk
Husdyrbrugets adresse	Ginegårdsvej 13, 6240 Løgumkloster
CVR-nummer	45598101
CHR-nummer	47525
Kommune	Tønder Kommune
Ejendomsnummer BFE	8885389
Matrikel-nr.	277 - Ø. Terp, Bedsted
Andre husdyrbrug drevet af ansøger	Mårbækvej 6, Vestermarksvej 10 og Ginegårdsvej 4.
Biaktiviteter	Ingen
Ansøgningsskema	249531
Rådgiver	Velas I/S Birgitte Madsen Damsbovej 11, 5492 Vissenbjerg Mobil: 50801502 Mail: bima@velas.dk
Ansøgning indsendt	5. marts 2025

Forord/Indledning

Denne miljøkonsekvensrapport beskriver de miljømæssige konsekvenser af det ansøgte projekt på Ginegårdsvej 13 i Løgumkloster.

Det ansøgte projekt omfatter:

- 1 goldko-/velfærdsstald
- 3 kostalde
- 1 malkecenter
- Fortank, mødding, betonplads til foderrester, siloer til foder, køletanke, klovbeskæringshus
- Sandvasker med vaskeplads, sandlager og teknikhus

Rapporten indeholder en beskrivelse og vurdering af den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet, som det ansøgte kan medføre.

Rapporten udgør en del af grundlaget for kommunes afgørelse om miljøgodkendelse for ejendommen.

Indhold

Datablad	1
Forord/Indledning	2
Indhold.....	3
1. Ikke-teknisk resume.....	5
1.1 Nudrift og ansøgt drift.....	5
1.2 Konsekvenser for omboende, natur og miljø samt hvordan konsekvenserne minimeres	5
1.3 Samlet vurdering	6
2. Husdyrbruget og det ansøgte	7
2.1 Indretning og drift af anlægget	7
2.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde	8
2.2.1 Erhvervsmæssig nødvendighed	8
2.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug	9
2.4 Husdyrbruget og det ansøgte beliggenhed.....	9
2.4.1 Afstandskrav og planforhold	9
2.4.2 Beliggenhed og bygningsændringer i forhold til landskab og bilag IV arter.....	10
2.5 Ammoniakemission	11
2.5.1 Afsætning af ammoniak til nærliggende natur (kategori 1, kategori 2 og kategori 3)	12
2.5.2 Begrænsning af ammoniakemission.....	14
2.6 Lugtemission og lugtgener for omboende	15
2.6.1 Kumulation til naboer	15
2.7 Øvrige emissioner og gener.....	16
2.7.1 Støj og rystelser	16
2.7.2 Støv	17
2.7.3 Lys	17
2.7.4 Skadedyr	18
2.7.5 Transporter	18
2.8 Reststoffer, affald og naturressourcer	19
2.8.1 Døde dyr	19
2.8.2 Affald	19
2.8.3 Olie og kemikalier	20
2.8.4 Energiforbrug (brugen af naturressourcer)	20
2.8.5 Vandforbrug.....	21
2.8.6 Restvand/spildevand	21

2.8.7 påvirkning af jordarealer og jordbund.....	22
2.9 BAT – Ammoniakemission	22
2.10 Grænseoverskridende virkninger	22
2.11 Andet om befolkningen og menneskers sundhed.....	23
2.12 Driftsforstyrrelser og uheld	23
2.13 Management og egenkontrol.....	23
2.14 Alternative løsninger	24
2.15 Oplysninger om rådgiveren	24
3. Konklusion	24
Bilag	25

1. Ikke-teknisk resume

1.1 Nudrift og ansøgt drift

Ejendommen har ikke en eksisterende miljøgodkendelse. På ejendommen etableres et dyrehold med malkekvæg.

Der søges om miljøgodkendelse til etablering af:

- 1 goldko-/velfærdsstald
- 3 kostalde
- 1 malkecenter
- Fortank, mødding, betonplads til foderrester, siloer til foder, køletanke, klovbeskæringshus
- Sandvasker med vaskeplads, sandlager og teknikhus

Formålet med projektet er at udvide dyreholdet og samle køer fra flere ejendomme på færre enheder. Projektet vil medføre, at køerne fremover står i nye stalde, der lever op til nyeste miljøkrav og kommende velfærdskrav. Herudover vil der blive malket i ny malkestald i stedet for de nuværende malkerobotter, der er ved at være nedslidte.

Før 1/8 2017 blev lugt og ammoniak beregnet ud fra dyreholdet. Efter 1/8 2017 beregnes lugt og ammoniak ud fra produktionsarealet, som er det staldareal dyrene har adgang til, samt areal af gødningslagre. Produktionsarealet i staldene bliver 10.997 m². Overfladeareal af gødningslagre bliver 151 m².

Ejendommens samlede emission af ammoniak er over 3500 kg, og projektet skal derfor godkendes efter §16a i Husdyrbrugloven.

1.2 Konsekvenser for omboende, natur og miljø samt hvordan konsekvenserne minimeres

Lugt

Beregninger viser, at kravene i lovgivningen om maksimal lugtpåvirkning af naboer, samlet bebyggelse og byzone er overholdt. For at minimere lugtgener holdes ejendommen ryddelig i forhold til foderrester og husdyrgødning. Dette reducerer også risikoen for fluer og rotter.

Landskab

De nye bygninger vurderes at blive synlige, men ikke skæmmende for landskabet, idet de passer ind i den konkrete landskabstype. Effekten af de nye bygninger vil blive forsøgt minimeret via farvevalg og beplantning.

Påvirkning af natur

I lovgivningen er naturen delt op i tre kategorier, med hver deres beskyttelsesniveau. Beregningerne viser, at de tre beskyttelsesniveauer er overholdt (se afsnit 2.5.1). For at minimere ammoniakemissionen er de nye staldafsnit indrettet med staldsystemer med lave ammoniakemissioner.

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

For husdyrbruget er der krav om at anvende den bedst tilgængelige teknik. I forhold til at begrænse ammoniakfordampningen er dette i lovgivningen omsat til et bestemt krav til mængden af ammoniak, der må komme fra husdyrbruget. For det konkrete projekt er der krav om, at der højst må udledes 9.716 kg ammoniak pr. år. Dette krav til emissionen er i lovgivningen sat ud fra viden om, hvad der kan lade sig gøre, ved at anvende de bedste "teknikker" på markedet, der er tilgængelige i til en pris, der er realistisk i forhold til produktionens størrelse. Det kan være et staldsystem med lav ammoniakfordampning eller en teknik i form af gylleforsuring e.l. I det konkrete projekt er alle staldafsnit indrettet med gulvtyper, der lever op til BAT. Der er redegjort nærmere for BAT i afsnit 2.9.

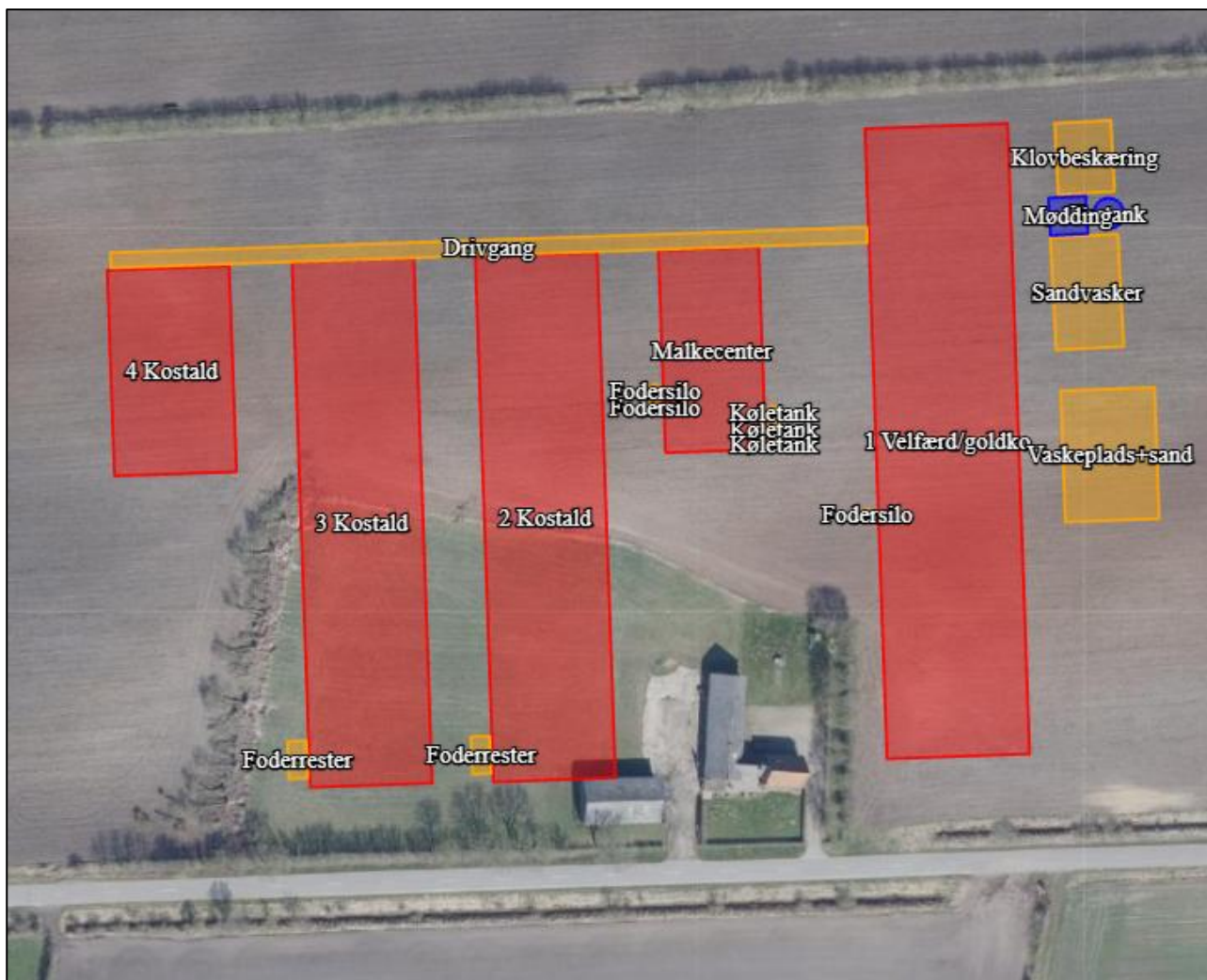
1.3 Samlet vurdering

Det vurderes at projektet holder sig indenfor grænserne af den eksisterende lovgivning, og at der er taget hensyn til det omgivende miljø i bred forstand.

2. Husdyrbruget og det ansøgte

2.1 Indretning og drift af anlægget

På ejendommen etableres en malkekvægsbesætning. Bygningerne ses på nedenstående figur.

Figur 1 Placering af bygninger på Ginegårdsvej 13

Oplysninger om produktionsareal og staldsystem

Ved miljøgodkendelse af husdyrbrug skal den ansøgte drift sammenholdes med nudriften og med driften for 8 år siden. I det følgende beskrives derfor 8-års driften, nudriften og den ansøgte drift. I denne sammenhæng skal "drift" forstås som størrelse og type af produktionsarealer (PA). Størrelsen af produktionsarealerne er beregnet af bygningsrådgivere ud fra deres tegninger.

Der er ingen husdyrproduktion på nuværende tidspunkt. 8-års drift og nudrift er derfor sat til 0 m². I ansøgt drift etableres tre stalde med et samlet PA på 10.997 m².

Oplysninger om produktionsarealer fremgår af IT-ansøgningen i husdyrgodkendelse.dk og er vist skematisk i Tabel 1.

Tabel 1 Produktionsarealer

Bygning	Antal m2 og staldsystem		
	8-års drift	Nudrift	Ansøgt drift 2025
Stald 1 (velfærd)	0	0	2562 m2 dybstrøelse 1095 m2 fast drænet gulv
Stald 2	0	0	2934 m2 fast drænet gulv
Stald 3	0	0	2934 m2 fast drænet gulv
Stald 4	0	0	550 m2 fast drænet gulv
Malkecenter*	0	0	922 m2 fast drænet gulv

*Der er i skrivende stund ikke enighed om, hvad der er den korrekte beregning af produktionsareal i et malkecenter

Håndtering og opbevaring af husdyrgødning

Flydende husdyrgødning pumpes til Mårbækvej 6, hvorfra det vil blive sendt til biogas.

Fast husdyrgødning køres til Hellevadvej 8.

2.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde

Der etableres:

- 1 goldko-/velfærdsstald á 38 x 168 m
- 2 kostalde á 32,5 x 140 m
- 1 kostald á 32,5 x 55 m
- 1 malkecenter á 27 x 54 m
- 1 mødding 10x10 m
- 2 betonpladser til foderrester 2 stk. á 5x10 m
- 3 fodersiloer Ø3
- 2 køletanke Ø3
- Sandvasker med vaskeplads, sandlager og teknikhus og klovbeskæring øst for staldene
- 2 interne transportveje til Mårbækvej 6 (en nordlig til dyr og en sydlig til foder)

2.2.1 Erhvervsmæssig nødvendighed

Den erhvervsmæssige nødvendighed består i, at der etableres stalde og anlæg til et erhvervsmæssigt dyrehold på en landbrugsejendom.

De bygninger, der opføres, til blive udnyttet til opstaldning, malkecenter, gødningslager, opbevaring af strømaskiner mm. Der opføres ikke bygninger til andre formål end hvad der skal bruges til driften af dyreholdet. Der er ikke eksisterende bygninger på Ginegårdsvej 13, der kan anvendes til det ansøgte dyrehold. Derfor vurderes de nye bygninger at være erhvervsmæssigt nødvendige for den landbrugsmæssige drift på Ginegårdsvej 13.

De nye bygninger opføres i tilknytning til eksisterende bygninger.

Byggeriet vurderes ikke at være af industrilignende karakter, og heller ikke at være usædvanligt for danske kvægbesætninger anno 2025. Byggefeltet inkl. areal mellem bygningerne staldene er ca. 4 ha. Stalde og malkecenter fylder ca. 2 ha. NMK har tidligere vurderet at 2 ha minkhaller ikke havde industriel karakter (NMK-131-00168).

2.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug

Der ligger ikke andre husdyrbrug inden for 100 m eller inden for 50% af lugtgeneafstanden på 377 m. Dermed vurderes der ikke at være forureningsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug. Denne ejendom skal derfor ikke godkendes sammen med andre husdyrbrug.

2.4 Husdyrbruget og det ansøgte beliggenhed

Ejendommen ligger i landzone øst for Løgumkloster og sydvest for Øster Terp.

2.4.1 Afstandskrav og planforhold

Afstandskrav i Husdyrbruglovens § 6, § 7 og § 8, skal vurderes i forhold til nye husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg.

Nedenstående tabel indeholder afstandskrav for Husdyrbruglovens § 6, § 7 og § 8:

	Afstandskrav	Afstand	Beskrivelse
§ 6			
Byzone og sommerhusområde (eksisterende og fremtidige)	50 m	> 2 km	Bedsted
Områder i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller offentligt område med henblik på rekreative formål	50 m	> 2 km	
Nabobeboelse	50 m	320 m 450 m	Ginegårdsvej 11 mod vest Mårbækvej 8 mod sydøst
§ 7			
Kategori 1 natur	10 m	> 1 km	
Kategori 2 natur	10 m	> 1 km	
§ 8			
Vandforsyningsanlæg, ikke almen	25 m	> 25 m	Markvandsboring 140 m Sløjfet boring 0 m
Vandforsyningsanlæg, almen	50 m	> 50 m	
Vandløb, sø eller dræn	15 m	15 m 8 m	Til grøft langs med Ginegårdsvej. Fra velfærdstald til grøft nord for bygningerne. Grøften er lukket – dvs. den er ikke forbundet til vandløb eller søer.
Offentlig vej og privat fælles vej	15 m	15 m	
Levnedsmiddelvirksomhed	25 m	> 25 m	
Beboelse på samme ejendom	15 m	15 m	
Naboskel	30 m	30 m	

Der søges ikke om dispensation til de generelle afstandskrav.

Nedenstående tabel angiver om anlægget ligger indenfor planforhold og udpegninger:

Planforhold/udpegning	Ja	Nej
Naturbeskyttelsesområder		x
Natura 2000 områder		x
Bevaringsværdige landskaber		x
Større sammenhængende landskaber		x
Geologiske bevaringsværdier		x
Økologiske forbindelseslinjer		(x)
Værdifulde kulturmiljøer		x
Kulturhistoriske bevaringsværdier		x
Fredede områder		x
Kystnærhedszonen		x
Lavbundsarealer		x
Skovrejsningsområder		x
Skovbyggelinje	delvist	
Sø- og åbeskyttelseslinje		x
Kirkebyggelinje		x
Fortidsmindelinje		x
Beskyttede sten- og jorddiger		x
Områder til store husdyrbrug		x
Særligt værdifulde landbrugsområder	x	
Følsomme indvindingsområder		x
Indvindingsoplande inden for OSD		x
Indsatsplaner for grundvandsbeskyttelse		x
BNBO		x

Vurdering af afstandskrav og planforhold

De nye stalde ligger delvist inden for skovbyggelinje, men der kræves ikke dispensation til at opføre erhvervsmæssigt nødvendige bygninger inden for skovbyggelinje.

De nye forbindelsesveje mellem Ginegårdsvej 13 og Mårbækvej 6 ligger inden for økologisk forbindelse. Den nordlige vej bruges kun, når der flyttes dyr – dvs. ca. hver 14. dag. Derfor vurderes den ikke at påvirke den økologiske forbindelse. Den sydlige vej anvendes flere gange dagligt. Den ligger langs med eksisterende veje og vurderes derfor ikke at påvirke den økologiske forbindelse væsentligt.

Projektet vurderes samlet set ikke at være i konflikt med afstandskrav eller planforhold.

2.4.2 Beliggenhed og bygningsændringer i forhold til landskab og bilag IV arter

Der opføres nye bygninger i forbindelse med det ansøgte projekt. I det følgende vurderes projektets mulige indvirken på landskab, kulturarv og bilag IV arter.

Ejendommen ligger i et fladt landskab præget af åbne marker, læhegn og spredt bebyggelse. I tabellen ovenfor er angivet, hvorvidt projektet ligger inden for bygge- og beskyttelseslinjer, særlige landskabelige og geologiske forhold, naturområder samt kulturhistoriske værdier. De nye bygninger vil ligge delvist inden for skovbyggelinjen til Tannenhof Skov. Virkningen heraf vil blive forsøgt minimeret ved at opføre bygningerne i mørke farver (dog grå gardiner), samt etablering af læhegn med buske og enkeltstående træer, der kan bryde staldfacaderne set fra vest.

Landskabet vurderes at være stor-skala, velstruktureret, ukomplekst og rummeligt. Mod nord og nordøst er der tydelig afgræsning af udsigten, mens terrænet er mere åbent mod syd, sydøst og sydvest.

Nord for staldene ligger Tannenhof Skov samt et øst-vest-gående læhegn. Bygningerne vurderes derfor ikke at kunne ses fra beboelser eller veje nord for ejendommen. Fra vest og syd og øst, vurderes de nye bygninger at være synlige. Virkningen heraf vil blive forsøgt minimeret ved at opføre bygningerne i mørke farver, samt etablering af læhegn med buske og enkeltstående træer, der kan bryde staldfacaderne. Staldanlægget på Mårbækvej 6 ligger ca. 270 m fra de nye stalde, hvilket vurderes at medvirke til, at de nye bygninger ikke vil ændre området markant. De nye stalde vil ikke fremstå som et fremmed element i landskabet, der i forvejen rummer landbrugsbyggeri.

Det vil blive foretaget terrænregulering på byggefeltet. I kanterne af byggefeltet – altså de dele af byggefeltet som er synlige for forbigående, vurderes reguleringen ikke at overskride 0,5 m. Visse steder inde på byggefeltet, hvor det ikke er synligt for forbigående, kan terrænreguleringen være op til max 0,9 m. Lige nu ligger området lavt, så når terrænet hæves, vil effekten ikke være så voldsom, som hvis det f.eks. allerede lå på højde som Ginegårdsvej. Terrænændringen er nødvendig for at få et plant byggefelt, samt for at kunne grave ud til kanaler og fundamenter uden at skulle grundvandssænke. Den planlagte beplantning vil reducere synligheden af terrænændringen.

Projektets indvirkning på bilag IV-arter:

Ejendommen ligger ikke inden for naturbeskyttelsesinteresser, Natura2000 eller økologiske forbindelser. Den nye interne vej imellem Mårbækvej 6 og Ginegårdsvej 13 vil gå på tværs gennem en økologisk forbindelse, som er udpeget fra sydøst mod nordvest delvist hen over Mårbækvej 6. Ifølge Miljøgis ligger ejendommen i et område med bioscore på 1 eller derunder, hvilket er en lav bioscore (lav national prioritering og lav lokal prioritering), og artsscore på under 1. Der er relativt få truede arter (0-15 i 10 km kvadratnet), og der er ikke observeret rødlistede arter i 2008-2018. Dette gælder både for byggefeltet samt for Tannenhof Skov.

Der ændres ikke på vandhuller i forbindelse med projektet. Det påtænkes at flytte en grøft, hvor der ikke er observeret truede arter. På sigt fjernes en ældre lade, og der tyndes eventuelt ud i nogle træer for at få plads til indkørsel til de nye bygninger. De ældre bygninger og træer kan være levested for flagermus, men ifølge Miljøgis er der ikke observeret truede arter i området. Det vurderes på den baggrund, at projektet ikke vil medføre, at yngle- og rasteområder for bilag IV-arter beskadiges eller ødelægges. Projektet vurderes derfor ikke at påvirke bilag IV-arter.

Vurdering af det ansøgte beliggenhed

Placeringen af anlægget vurderes samlet set at være god – både i forhold til landskab og bilag IV-arter.

2.5 Ammoniakemission

Nedenstående tabel viser ammoniakemissionen i 8-års drift, nudrift og ansøgt drift.

Drifttype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	9659,2	56,5	9715,7
Nudrift	0,0	0,0	0,0
8 års-drift	0,0	0,0	0,0

2.5.1 Afsætning af ammoniak til nærliggende natur (kategori 1, kategori 2 og kategori 3)

Kategori 1 natur må maksimalt modtage 0,2-0,4-0,7 kg N/ha/år i totaldeposition alt efter hvor mange andre husdyrbrug, der er kumulation med.

Nærmeste kategori 1-natur er Draved Skov, som ligger ca. 6 km sydvest for ejendommen. Totaldepositionen er 0,0 kg N/ha. Ifølge hjælpeværktøjet i IT-ansøgningssystemet er der kumulation med to eller flere andre husdyrbrug i dette naturpunkt. Dermed er det lovgivningsmæssige krav max. 0,2 kg, hvilket er overholdt.

Kategori 2 natur må maksimalt modtage 1,0 kg N/ha/år i totaldeposition.

Nærmeste kategori 2-natur er Bjergmose (udpeget af Tønder Kommune) ca. 5 km sydvest anlægget. Afstanden betyder, at der afsættes 0,0 kg N pr. ha, hvilket er under lovgivningens krav om maksimalt 1,0 kg.

Kategori 3 natur må maksimalt modtage 1,0 kg/ha/år i merdeposition medmindre kommunen vurderer, at området ikke påvirkes negativt af en større merdeposition.

Nærmeste kategori 3-naturområde er udpeget af Tønder Kommune i Tannenhof Skov ca. 700 m nord for ejendommen. Herefter er nærmeste område en moser, der ligger ca. 1 km øst for ejendommen. Punktet i skoven modtager en merdeposition på 1,0 kg, mens mosen modtager 0,8 kg. Projektet medfører således ikke mere end det vejledende krav på maksimalt 1,0 kg.

Der er desuden beregnet i forhold til den nærmeste fredskov (i Tannenhof Skov) ca. 300 m nord for ejendommen. Den modtager en merbelastning på 5,2 kg. Fredskoven er ikke udpeget som ammoniakfølsom natur.

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
K3-3	Kategori 3	Sagsbehandler	0	S	1,0	1,0	1,0
K3-2	Kategori 3	Sagsbehandler	0	S	1,0	1,0	1,0
K3-1	Kategori 3	Sagsbehandler	0	S	0,9	0,9	0,9
Fredskov N	Kategori 3	Ansøger	0	S	5,2	5,2	5,2
§3 sø S	Kategori 3	Ansøger	0	V	0,3	0,3	0,3
Kat2 Ifølge TK	Kategori 2	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
Kat3 Ifølge TK	Kategori 3	Ansøger	0	S	1,0	1,0	1,0
Kat3 Mose N	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,3	0,3	0,3
Kat3 Mose SØ	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,6	0,6	0,6
Kat3 Mose Ø	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,8	0,8	0,8
Kat2 Overdrev V	Kategori 2	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
Kat1 Draved Skov SV	Kategori 1	Ansøger	2	S	0,0	0,0	0,0

Udpegninger og depositionsregninger kan ses i IT-ansøgningsskemaet.

Vurdering af ammoniakdeposition

Lovens krav til ammoniakdeposition på kategori 1- og 2-natur er overholdt, og projektet medfører ikke nogen merbelastning af områderne i forhold til nudriften. Derfor vurderes det, at ammoniakemission fra projektet ikke påvirker disse naturområder.

Hvad angår kategori 3-natur omkring ejendommen, så belastes disse med en merdeposition på 1,0 kg eller derunder. Når det ansøgte medfører en merdeposition på 1 kg N/ha/år eller mindre, vil det som altovervejende hovedregel ikke medføre, at der sker en tilstandsændring i den pågældende naturtype.

En del af Tannenhof Skov modtager mere end 1 kg merdeposition. Denne del af skoven er ikke udpeget som kategori-3 natur på kommunens eller på MST's kort. Skoven har en lav HNV-score, hvilket er et udtryk for en relativt lav værdi for biodiversitet.

Samlet set vurderes det, at projektet ikke vil medføre tilstandsændringer i omkringliggende natur, og dermed heller ikke påvirke levesteder for bilag IV-arter.

2.5.2 Begrænsning af ammoniakemission

I lovgivningen er der faste krav (BAT-krav) til ammoniakemissionen, der sikrer at husdyrbrug vælger et staldsystem eller en teknologi blandt de bedst tilgængelige, for at begrænse ammoniakudledningen fra husdyrbruget.

De BAT-krav, der stilles til husdyrbrugene, bidrager til at målet for fald i ammoniakemissionen i Danmark nås, og at den sundhedspåvirkning ammoniak indebærer, dermed imødegås. Når ammoniakudledningen begrænses, bidrager det også til en generel bedre beskyttelse af ammoniakfølsom natur, da baggrundsbelastningen begrænses.

BAT-beregningerne i IT-ansøgningen viser, at BAT-kravet for ejendommen er overholdt via de anvendte staldtyper. I afsnit 2.9 er der redegjort nærmere for dette forhold.

Vurdering af ammoniakemission

Projektet overholder de lovkrav, der gælder for ammoniakdeposition samt for BAT.

Det vurderes, at der er foretaget tilstrækkelige tiltag til at minimere ammoniakemissionen.

2.6 Lugtemission og lugtgener for omboende

Resultat af lugtberegning fremgår af nedenstående tabel. Det ses at lugtgenekriterierne i forhold til naboer, samlet bebyggelse og byzone er overholdt.

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Mårbækvej 2	0	NY	377,2	377,2	1149,8	Ja
 Mårbækvej 4	0	NY	377,2	377,2	769,5	Ja
 Mårbækvej 8	0	NY	377,2	377,2	580,1	Ja
 Overballevej 1	1	NY	852,6	937,8	1274,7	Ja
 Visbjergvej 28	1	NY	852,6	937,8	1238,8	Ja
 Bedsted Ejerslav, Bedsted	0	NY	1135,5	1135,5	2536,9	Ja

For at minimere lugt holdes ejendommen ryddelig, med fjernelse af gødning og foderrester. I strøede staldarealer holdes overfladen tør ved at tilføre nyt strøelse. Eventuelle lagre af ensilage og fast møg overdækkes.

2.6.1 Kumulation til naboer

Der skal regnes med kumulation i lugtberegningen, hvis der ligger andre husdyrbrug af en vis størrelse (over 750 kg ammoniakemission) indenfor 100 m fra naboerne, eller indenfor 300 m fra samlet bebyggelse eller byzone.

Som det fremgår af ovenstående tabel, er der regnet med kumulation ved den samlede bebyggelse. Det skyldes et der er et fårehold på Overballevej 3. Umiddelbart vurderes det, at ammoniakemissionen fra Overballevej 3 er mindre 750 kg, og at der ikke skal regnes med kumulation, men der er regnet med kumulation for at få en worst case beregning.

Vurdering af lugt

Som det fremgår af ovenstående, overholder projektet lovens lugtgenekrav i forhold til enkeltbeboelser, samlet bebyggelse og byzone. På baggrund af de gennemførte beregninger samt ovennævnte foranstaltninger vurderes det, at det ansøgte projekt ikke vil give anledning til væsentlige lugtgener for omgivelserne.

2.7 Øvrige emissioner og gener

Ud over lugt og ammoniakemission kan der fra et husdyrbrug være gener i form af støj, støv, fluer/skadedyr, lys og transporter. Desuden kan energiforbruget til produktionen påvirke klimaet. Disse mulige gener/ulempes beskrives i det følgende.

2.7.1 Støj og rystelser

På landbrugsejendomme er der en række aktiviteter, som kan medføre støj. Det kan for eksempel dreje sig om foderhåndtering, transport, gyllepumpning, korntørring mm.

Af følgende skema fremgår driftsperioderne og placering af støjklender på den konkrete ejendom:

Støjkilde	Placering	Driftstid
Ventilationsanlæg	Ingen	-
Kompressor	Ingen	-
Kompressor til mælkekøling	Ved malkecenter	Fra malkning til afhentning af mælk – næsten hele døgnet
Vakuumpumpe til malkeanlæg	Ved malkecenter	6 timer 3 gange dagligt. Larmer ikke meget.
Foderblanding	Ingen (sker anden ejendom)	-
Indblæsning af foder	Fodersiloer ved malkecenter og velfærdsstald	1 timer 2 gange om måneden i dagtimerne
Udfodring	I staldene	2 gange dagligt mellem 6 og 21. Herudover skubbes foder ind flere gange dagligt med en elektrisk foderskubber, der ikke larmer
Ensilering	Ingen	-
Udmugning	I velfærdsstald	Hver 3. uge mellem 6 og 18
Gyllepumpning	Fra stalde til sandvasker og fra sandvasker til Mårbækvej 6	Dagligt i 20 minutter pr stald. Tidspunkt varierer. Der anvendes elektriske pumper som ikke larmer meget.
Kornvalse	Ingen	-
Korntørring	Ingen	-
Sandvasker	Nord for staldene	Kører hele døgnet, men drives af elektrisk pumpe, som ikke larmer meget.

Vurdering af støj og rystelser

Der forekommer ikke støj fra ventilationsanlæg, da der er naturlig ventilation, og der blandes ikke fuldfoder. Den væsentligste støjkilde på ejendommen vurderes at være i tilknytning til malkning samt interne transporter.

Eventuelle rystelser og vibrationer vurderes primært at kunne stamme fra transporter. Der etableres en intern vej imellem Ginegårdsvej 13 og Mårbækvej 6. Herved vil gener fra transporterne blive minimeret.

Ved planlægning af transporter, så der er færrest muligt transporter, og de så vidt muligt foregår inden for normal arbejdstid, vurderes det, at der er taget bedst muligt hensyn til naboerne. Fra mange kvægejendomme vil der i forbindelse med høst og udbringning af husdyrgødning være behov for transporter i aften- og nattetimerne. Det vil ikke være tilfældet fra denne ejendom, hvor der ikke er væsentlige lagre af foder og husdyrgødning.

Afstand til nærmeste nabobeboelser, der ikke ejes af ansøger, er over 300 m. Det vurderes derfor, at naboerne ikke vil blive udsat for væsentlige støjgener og rystelser som følge af projektet. Støj og rystelser søges minimeret ved at planlægge transport, så der er færrest muligt kørsler.

2.7.2 Støv

De væsentligste støvkilder vurderes at være transport og håndtering af foder og strøelse. Se mere om transporter i afsnit 2.7.5.

Vurdering af støv

Det indkøbte foder opbevares i lukkede siloer. Der er tale om foderpiller, som støver mindre end mel eller formalede foderemner. Fodersiloerne er placeret imellem bygninger, så det vurderes ikke at støv herfra vil give gener udenfor matriklen.

Strøning sker indendørs i velfærdsstalden. Stalden er åben, men det vurderes ikke at støv herfra vil give gener udenfor matriklen.

Afstand fra stalde til nærmeste nabobeboelse på Ginegårdsvej 11 er ca. over 300 m. mod vest, og vinden vil ofte være i retning væk fra naboen. Transport mellem Ginegårdsvej 13 og Mårbækvej 6 vil foregå mindst 160 m fra naboen på Mårbækvej 8, og en del af transporten vil være på asfalteret vej. Støv fra transporter søges minimeret ved hensynsfuld kørsel.

Det påtænkes at etablere interne veje imellem Ginegårdsvej 13 og Mårbækvej 6, der kan bruges til transport af dyr og foder samt medarbejdere. Herved vil kørsel på offentlig vej minimeres og distancen minimeres.

Det påtænkes at plante enkeltstående træer langs den østlige stald, plante læhegn med buske og enkeltstående træer langs den vestlige stald, og bevare den eksisterende beplantning langs Ginegårdsvej, syd for de nye stalde. Den nye sydlige interne vej asfalteres. Disse tiltag kan medvirke til at reducere støv.

Det ansøgte projekt vurderes derfor ikke at medføre væsentlige støvgener hos naboerne.

2.7.3 Lys

Der vil være lys i staldene, og da der er tale om åbne bygninger, vil lyset kunne ses udenfor staldene. Lyset vil være tændt når arbejdet ved dyrene kræver det. Der vil være natsænkning om natten.

Der vil blive opsat udendørs belysning ved tankrum, af hensyn til tankbil fra mejeriet. Lys ved tankrum er med bevægelsessensor, så det kun er tændt, når der er aktivitet ved tankrummet.

Herudover vil der være lys på de maskiner, der kører på ejendommen. Dette er dog typisk kortvarigt.

Vurdering af lys

Da der er tale om delvist åbne stalde, vil der kunne ses lys fra staldene, når det er mørkt. Der er dog kun fuld belysning i staldene, når der arbejdes i staldene.

Udendørs belysning ved tankrum vurderes at være relativt skjult bare andre bygninger.

De er primært lyset de to yderste stalde mod øst og vest, der vil kunne ses for forbipasserende samt naboer. Ved de nærmeste naboer mod øst og vest er der dog beplantning, der slører det lys, der måtte komme fra stalden.

Som tidligere nævnt etableres der beplantning langs de to yderste stalde, og den eksisterende beplantning langs Ginegårdsvej, syd for de nye stalde, vil blive bevaret.

For at minimere lysgener holdes lyset slukket eller dæmpet, når aktiviteterne på ejendommen ikke kræver lys. Samlet set vurderes belysningen på ejendommen ikke at genere naboer eller forbipasserende.

2.7.4 Skadedyr

På ejendomme med dyrehold kan der forekomme skadedyr som f.eks. fluer og rotter. Bekæmpelse af skadedyr sker i henhold til gældende retningslinjer. Den generelle bekæmpelse af skadedyr sker ved at der holdes rent og ryddeligt i og omkring ejendommen, og ved at gødnings- og foderrester fjernes løbende. Bokse strøs løbende, så de er tørre i overfladen. Der er aftale med Ewers om rottebekæmpelse. Hvis der konstateres tilhold af rotter, kontaktes kommunen. Til bekæmpelse af fluer kan der evt. anvendes spotinor spot on på dyrene, samt Neporex og Agita i staldene.

Vurdering af skadedyr

God gødningshåndtering og en generel god staldhygiejne med fjernelse af gødnings- og foderrester reducerer forekomsten af fluer og rotter. Det vurderes at risiko for tilhold af skadedyr på denne ejendom er er begrænset af, at der ikke opbevares foder og husdyrgødning fjernes løbende.

Samlet vurderes det, at der er foretaget foranstaltninger til forebyggelse og håndtering af skadedyr.

2.7.5 Transporter

Af nedenstående skema fremgår de forventede transporter pr år for nuværende drift og ansøgt drift.

Transporttype	Nudrift	Ansøgt drift
Lastbil		
Indkøbt foder	0	12
Gylle	0	0 (pumpes)
Dyr til slagt	0	12
Mælk, afhentning	0	365
DAKA	0	12
Brændstof, olie, mm	0	0
Handelsvarer	0	12
Erhvervsrenovation	0	12
Traktor		
Dyr indlevering	0	24 (intern vej)
Dyr udlevering	0	24 (intern vej)
Fast møg	0	18
Halm	0	18
Grovfoder/fuldfoder	0	365 x 2 (intern vej)
Gylleudbringning	0	0
I alt	0	Ca. 461 (+778 via intern vej)

Transporterne sker typisk i dagtimerne fra ca. kl. 7.00 til kl. 18.00, og stort set alle transporter med traktor vil foregå via intern vej mellem Mårbækvej 6 og Ginegårdsvej 13.

Placering af interne transportveje fremgår af kortbilag.

Vurdering af transporter

Gener fra transporter søges minimeret ved hensynsfuld kørsel og ved at kørslerne typisk foregår i dagtimerne. Husdyrbruget vil som udgangspunkt tilstræbe færrest muligt transporter for at minimere tidsforbrug og udgifter til brændstof og arbejds løn. Husdyrbruget har dog behov for at transportere dyr, foder og gødning mv. Antallet af transporter søges minimeret ved at planlægge transporterne bedst muligt.

Ginegårdsvej ligger imellem ejendommen og nabobeboelsen på Mårbækvej 8. For Mårbækvej 8 kan det derfor være svært at adskille ejendommens transporter nord for Mårbækvej 8 fra øvrige transporter nord for Mårbækvej 8.

Det ansøgte projekt vurderes ikke at medføre væsentlige gener fra transporter, og det vurderes, at der tages bedst muligt hensyn til omgivelserne ved at der etableres interne transportveje.

2.8 Reststoffer, affald og naturressourcer

2.8.1 Døde dyr

Døde dyr transporteres via intern vej til Mårbækvej 6, hvorfra de afhentes af DAKA. De opbevares i henhold til gældende regler for opbevaring m.m. af døde produktionsdyr. DAKA afhenter efter behov og med dags varsel.

Vurdering af håndtering af døde dyr

Det vurderes at opbevaringen af døde dyr vil leve op til de gældende krav, og ikke vil være til gene for naboer eller forbipasserende.

2.8.2 Affald

Al affald bortskaffes efter kommunes affaldsregulativ.

En del af ejendommens affald opbevares på anden ejendom.

Affaldstype	Opbevaringssted og bortskaffelse
Spildolie	Ingen. Olieskift sker på anden ejendom.
Motorolie	Ingen. Opbevares på anden ejendom.
Medicinrester og kanyler	Opbevares utilgængeligt for uvedkommende. Evt. rester afleveres til dyrlægen.
Pesticidrester	Ingen. Opbevares på anden ejendom.
Brændbart affald, sække, plastik og bigbags	Sorteres og opbevares i affaldscontainere nær malkecenter.

Jern og metal	Ingen. Opbevares på anden ejendom.
---------------	------------------------------------

Vurdering af håndtering af affald

Det vurderes, at affaldshåndteringen sker i henhold til gældende regler og ikke vil medføre forurening eller gener.

2.8.3 Olie og kemikalier

Der opbevares ikke diesel, smøroleie, spildolie eller pesticider på denne ejendom.

Der opbevares rengøringsmidler til malkeanlæg i teknikrummet, hvor der er afløb til gyllesystem.

Vurdering af håndtering af olie og kemikalier

Det vurderes, at håndteringen sker i henhold til gældende regler og ikke vil medføre risiko for forurening.

2.8.4 Energiforbrug (brugen af naturressourcer)

Ejendommens energiforbrug stammer primært fra malkning.

Type	Nudrift	Ansøgt drift (anslået)
El	0	1000x700* = 700.000 kWh Plus forbrug til sandvasker (model endnu ikke valgt)
Diesel	0	0 L (forbrug noteres på anden ejendom)

*Ifølge Håndbog til driftsplanlægning 2015, SEGES:

668,69 kWh/årsko ved malkestald/karrusel

758,69 kWh/årsko ved AMS.

Vurdering af elforbrug

Energiforbruget vil stige, når der fremover skal malkes og pumpes gylle mm. Følgende tiltag reducerer energiforbruget på ejendommen:

- Staldene er med naturlig ventilation og der er derfor ingen eller kun lidt energiforbrug til dette.
- Der er dagslysstyring på belysning i staldene.
- Der er LED lys i staldene
- Udendørs belysning er dagslysstyret eller med bevægelsessensorer.
- En pladekøler overfører varme fra mælken til køernes drikkevand.
- Vakuumpumpen til malkeanlægget er frekvensstyret og derved energibesparende.
- Fremover opvarmes stuehuset med varmegenvinding fra malkningen, og et eksisterende pillefyr tages ud af brug

Samlet set vurderes det, at der er foretaget tiltag til minimering af energiforbruget.

2.8.5 Vandforbrug

Der anvendes primært vand til drikkevand til køerne samt vask af malkecenter.

Type	Nudrift	Ansøgt drift (anslået)
Vand	0 m ³	1000 x 33 m ³ * = 33.000 m ³ 4 x 750 m ³ = 3000 m ³ I alt ca. 36.000 m ³ Plus forbrug til sandvasker (model endnu ikke valgt)

*Ifølge Håndbog til driftsplanlægning 2015, SEGES:

En ko drikker ca. 33 m³ om året

Opdræt 6-28 mdr. drikker ca. 5 m³ om året.

Opdræt 0-6 mdr. drikker ca. 3 m³ om året.

Et malkeanlæg til ca. 300 køer bruger ca. 750 m³ om året.

Ejendommen er tilsluttet byvand.

Vurdering af vandforbrug

Vandforbruget vil stige, når dyreholdet etableres. Følgende tiltag reducerer vandforbruget på ejendommen:

- Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild. Drikkekar er nye og med nye svømmere.
- Vandforbruget registreres.
- Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.
- Det er forsøgt at finde en balance mellem rengøring pga. hygiejne og smitte og samtidig begrænsning af vandforbrug.

Samlet set vurderes det, at der er foretaget tiltag til minimering af vandforbruget.

2.8.6 Restvand/spildevand

Befæstede arealer	Nudrift	Ansøgt drift
Plads til foderrester	0 m ²	2x50 = 100 m ²
Mødding	0 m ²	100 m ²
Plads til sand	0 m ²	600 m ²

Type af restvand	Nudrift	Ansøgt drift	Afledes til
Plads til foderrester	0 m ³	100 x 0,8 = 80 m ³	Til sandvasker og genbruges
Mødding	0 m ³	100 x 0,8 = 80 m ³	Fortank
Plads til sand	0 m ³	600 x 0,8 = 480 m ³	Fortank eller sandvasker
Vand fra sandvasker	0 m ³	?	Fortank eller genbruges

Der er ønske om at opsamle en del af tag-, overflade- og vaskevandet, så det kan genbruges til vask af sand og maskiner. Den præcise udformning af dette er ikke på plads endnu.

Sanitært spildevand fra stuehus ledes til septiktank.

Vurdering af håndtering af restvand samt risiko for forurening af overfladevand (søer og åer)

Der er ikke søer og vandløb indenfor 100 m fra fortanke. Der er alarm på gyllepumper. Ved brud på pumpeledninger mellem stald og sandvasker og mellem sandvasker og Mårbækvej 6 modtager ejer og medarbejder en alarm på deres mobiltelefon.

Der opbevares ikke olie og pesticider på ejendommen. Der opbevares kun rengøringsmidler i tankrum.

Ejendommen ligger ikke inden for område med OSD eller boringsnære områder. Husdyrbruget overholder de generelle regler for udbringning af husdyrgødning og sprøjtning.

Det vurderes, at bortledning af rest- og spildevand samt tag- og overfladevand ikke vil medføre forurening af miljøet, når det håndteres som beskrevet, og når lovens afstandskrav overholdes. Samlet set vurderes det, at der på ejendommen er foretaget tiltag, der beskytter vandmiljøet.

2.8.7 påvirkning af jordarealer og jordbund

Jordbundstypen er primært sandjord. Sandjorden reducerer risikoen for afstrømning af næringsstoffer til søer og vandløb, hvis der sker udslip af gylle eller kemi. I kombination med de beskrevne tiltag i afsnit 2.8.6 vurderes det, at ansøger har foretaget de nødvendige foranstaltninger for at minimere risikoen for jordforurening.

2.9 BAT – Ammoniakemission

I dette afsnit redegøres der for, hvordan husdyrbruget har valgt indretning og drift i forhold til bedst tilgængelig teknik (BAT) med henblik på reduktion af ammoniakemission.

Det samlede BAT-krav er i Husdyrgodkendelse.dk beregnet til 9716 kg N/år. Den faktiske ammoniakemission er beregnet til 9716 kg N/år. Dermed er det vejledende BAT-niveau overholdt.

	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	9659	57	9716
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	9659	57	9716
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	0
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Projektet gennemføres i nye bygninger, der via de valgte staldsystemer lever op til BAT.

Vurdering af BAT

Det vurderes at det vejledende BAT-krav overholdes.

2.10 Grænseoverskridende virkninger

Husdyrbruget ligger ca. 19 km fra den dansk-tyske grænse. Det vurderes derfor, at det ikke er relevant at undersøge projektets indvirkning på miljøet i en anden stat.

2.11 Andet om befolkningen og menneskers sundhed

Risikoen ved MRSA eller antibiotikaresistens håndteres af generelle veterinærregler i fødevarestyrelsens regi. Der vurderes ikke at være særlige forhold ved beliggenheden af det konkrete husdyrbrug, der skal tages med i betragtning og som kunne betyde, at der skal udvises særlig forsigtighed.

Som nævnt tidligere i denne rapport overholdes lovens krav i forhold til ammoniakemission, og der er foretaget foranstaltninger for at minimere risiko for forurening.

Følgende tiltag på ejendommen vurderes desuden at gavne klimaet og dermed befolkningen generelt:

- Hyppig udslusning af gylle reducerer temperaturen i gyllen og reducerer derved dannelse af metan
- Foderspil minimeres
- Foderudnyttelse optimeres
- Der avles efter bedre foderudnyttelse
- Kørsel minimeres
- Husdyrgødningen afsættes til biogas
- Sandvasker reducerer forbruget af sand med op til 90% og reducerer antallet af transporter med sand til og fra ejendommen. Sandvasker giver mulighed for at levere gyllen til biogas, selv om der anvendes sand i sengebåse.

2.12 Driftsforstyrrelser og uheld

Den største risiko for omgivelserne vurderes at være uheld med gylle. Enten sprængning af beholder eller uheld i forbindelse med håndtering af gylle.

- Pumpning af gylle er tilkoblet en alarm
- I tilfælde af uheld ved gyllepumpning, afhængig af mængde, etableres jordvold som sikrer mod afstrømning og slamsuger rekvireres.
- Der vil blive udarbejdet en beredskabsplan for ejendommen, når byggeriet er gennemført.

2.13 Management og egenkontrol

Management:

- Ejer og driftsleder står for daglig drift
- Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse.
- Medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger.
- I bedriftens årsrapport registreres forbrug af vand, energi, indkøbt foder, pesticider og handelsgødning.
- Vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.
- Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug.
- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.

Egenkontrol:

- Gyllepumpningen er tilkoblet en alarm
- Der er sundhedsrådgivning/handlingsplan.

- Der udarbejdes sprøjtejournal.
- Der udarbejdes løbende foderplaner i samarbejde med konsulent således blandingen altid er optimeret.
- Ensilageprøver udtages til brug ved foderoptimering

2.14 Alternative løsninger

Det har været undersøgt, om de nye stalde kan placeres i direkte tilknytning til staldene Mårbækvej 6. Denne placering ville medføre kortere afstand, og dermed mindre transport, mellem de to staldsæt. Denne løsning ville dog medføre, at projektet ikke overholdt lugtgenegrænser i Øster Terp.

Der har været afprøvet en placering længere mod nord – altså tættere på skoven. Herved ville ammoniakdepositionen på skoven blive større.

Der har været afprøvet en placering på modsatte side af Ginegårdsvej. Det ville medføre at alle transporter skal krydse Ginegårdsvej.

Det har været afprøvet at placere staldene på modsatte side af Mårbækvej i forhold til Mårbækvej 6. Det ville give problemer med ammoniak i forhold til mosen.

Vurdering af alternative løsninger

Det vurderes at den valgte placering bedst, når der skal tages hensyn til lugtgener, ammoniakkrav samt logistik.

2.15 Oplysninger om rådgiveren

Rapporten er udarbejdet af miljørådgiver og agronom Birgitte Madsen, Velas I/S.

3. Konklusion

På baggrund af ovenstående miljøkonsekvensrapport er det konklusionen, at husdyrbruget, med den ansøgte ændring, ikke vil medføre en væsentlig virkning på miljøet. Derudover kan det konstateres, at husdyrbruget anvender den bedst tilgængelige teknik (BAT) til at forebygge og begrænse eventuel forurening.

Der er foretaget beregninger af hvor meget lugt og ammoniak det ansøgte projekt forventes at medføre i forhold til den konkrete produktion og beliggenhed. Der er foretaget konkrete vurderinger i forhold landskab og afstand til naboer. Herudover er danske landbrug reguleret af en række generelle regler, der har til hensigt at beskytte miljøet i bred forstand. Ud fra de konkrete forhold samt de generelle regler vurderes det, at det ansøgte projekt ikke vil have væsentlig virkning på miljøet.

Bilag

Bilag 1 Staldtegning – velfærdsstald

Bilag 2 Staldtegning – kostald

Bilag 3 Aktiviteter og opbevaring (placering af lys-, støv- og støjkilder, intern transport)